



Stockholms  
universitet

BESLUT  
2021-10-21

Dnr SU FV-2543-21

## Rektor

Rikard Skårfors  
FD, Utbildningsledare  
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet  
(Miljödepartementet)

## Yttrande över betänkandet Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:51)

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Miljödepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på Artskyddsutredningens betänkande *Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar* (SOU 2021:51). Universitetet har följande att anföra.

Stockholms universitet är överlag positivt till utredningens förslag, och konstaterar att skyddet av arter och förutsättningarna för bevarande av biologisk mångfald skulle förbättras jämfört med nuläget om förslagen i sin helhet genomförs. Betänkandet är omfattande och ger en detaljerad bakgrundsbeskrivning till de olika problemområden som berörs.

Universitetet tillstyrker i stort förslagen men har avseende vissa förslag kommentarer och synpunkter, vilka redovisas i det följande.

### Kunskapskrav och utredningsansvar (kap. 10)

#### *Kunskapsläget*

Stockholms universitet konstaterar att kunskapsläget om arter och biologisk mångfald är ojämnt och delvis otillfredsställande. Trots att utredningen konstaterar (avsnitt 10.4, s. 901) att ”det finns brister i vår kunskap om vissa livsmiljöers och artgruppers förekomst och/eller ekologiska behov” förekommer skrivningar och förslag som utgår från en överskattning av kunskapsläget om arter och biologisk mångfald.

Även om förekomster och utbredning är rimligt väl kända hos vissa artgrupper (mest uppenbart för ryggradsdjur, fr.a. fåglar, i någon mån för kärlväxter och vissa insekter, t.ex. dagfjärilar), måste det framhållas att kunskapsläget för den övervägande delen av Sveriges arter är utomordentligt svagt. Kunskap behövs inte bara om arternas nuvarande förekomster, utan även om arternas ekologiska respons på olika miljöfaktorer. Man måste även ha kunskap om arternas respons på förändringar av miljön, t.ex. på grund av klimatförändringen, samt om arternas rumsliga dynamik, populationsgenetiska struktur och genetiska förändringstakt. Om dessa aspekter beaktas är kunskapsläget ännu sämre.

Det bör framhållas att artbegreppet som sådant är komplicerat och att arter inte alltid är enkla att definiera. Därför är det viktigt att möjlighet ges att skydda högre taxa, som familj eller ordning, och inte enbart specifika arter. Likaså bör betydelsen av genetiskt särpräglade populationer inom arter lyftas fram. Det är på populationsnivån som genetiska anpassningar till lokala miljöförhållanden äger rum och det är centralt för arters långsiktiga överlevnad att populationer inom arter bibehålls och att dessa populationer har tillräckligt genetiskt utbyte med varandra för att inte isolering ska leda till snabb genetisk utarmning och inavel. Det räcker alltså inte med att bevara arter, utan det är nödvändigt att variationen inom arter beaktas.

#### *Ansvarsfördelning, bevisbördan och försiktighetsprincipen*

Stockholms universitet instämmer i den redogörelse av rättsläget (avsnitt 10.2.11, ss. 896f.) som utredningen presenterar vad gäller ansvarsfördelning mellan staten och enskilda verksamhetsutövare avseende kunskapsinhämtning, bevisbördans placering samt försiktighetsprincipens funktion vid otillräckliga kunskapsunderlag. Det bör dock tydliggöras ytterligare att den enskildes ansvar att ta fram kunskap gällande risker för miljön av verksamheter och åtgärder gäller alla relevanta rumsliga och temporala skalor.

Även om betänkandet innehåller flera förslag som syftar till att underlätta för ägaren att sammanställa denna kunskap (t.ex. tydligare och mera lättillgänglig information om arter och biologisk mångfald), så faller det på ägaren att ta fram naturgeografisk information ”i vid bemärkelse...” (avsnitt 10.2.7, s. 893). Universitetet tolkar detta som inventering av arter. Då det ofta behövs specialistkunskap för att göra en sådan inventering är det sannolikt att ägaren (med undantag av t.ex. stora skogsbolag) saknar sådan kunskap. Det förefaller inte heller rimligt att begära inhämtande av denna kunskap, särskilt för organismgrupper som t.ex. insekter, mossor och lavar. Därtill kommer att det torde ligga i ägarens intresse att hotade arter inte hittas på ägor (eftersom det riskerar att hindra t.ex. skogsavverkning). Objektiviteten i inventeringen kan därmed ifrågasättas. Vidare kan det egentligen aldrig bevisas att någonting ”inte finns” i ett område. För att bedöma trovärdigheten i en sådan slutsats måste flera aspekter beaktas: inventerarens kompetens, inventeringsinsatsen och noggrannheten av inventeringen. Universitetets slutsats är att det vore bättre, åtminstone för mindre markägare, om ansvaret för inventeringen ligger hos myndigheten.

#### *Utredningens förslag*

Stockholms universitet tillstyrker förslagen i avsnitt 10.3-10.8 (sid 897-914). Förslaget (avsnitt 10.4, s. 900) om att ge Naturvårdsverket i uppdrag att analysera vilka data gällande biologisk mångfald i Sverige som behöver kompletteras samt att ta fram råd och riktlinjer för att säkerställa arters livsmiljö, liksom införlivandet av EU:s direktiv inom området, är utmärkt. Utredningen antyder dock att de kunskapsbrister som ska analyseras framför allt gäller ”inventerings- eller övervakningsinsatser”. Universitetet bedömer att detta är otillräckligt och vill betona vikten av att stödja och utveckla forskning om svensk biologisk mångfald. Medel bör tillskjutas till Naturvårdsverket och länsstyrelserna för identifiering och

inventering av arter, samt till Vetenskapsrådet för att stärka forskningen om samband mellan arter och deras livsmiljö.

Avseende förslaget (avsnitt 10.3, s. 897) om att utreda SLU Artdatabankens formella myndighetsroll och kunskapscentrum för arter och biologisk mångfald, samt att tillföra SLU Artdatabanken medel i syfte att upprätthålla en nationell fungerande databas, menar Stockholms universitet att detta bör ske i samråd med universitet och högskolor, som besitter stor kunskap om biologisk mångfald och ekologiska system. Det vore av vikt att utreda möjligheten att denna databas även inkluderar information om genetisk inomartsvariation.

### **Förslag på nytt 8 kap. miljöbalken (kap. 11)**

#### *Ny målbestämmelse*

Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 11.4, s. 948) om att flytta de materiella reglerna till 8 kap. MB samt att införa en målbestämmelse i 8 kap. Universitetet föreslår emellertid, för förenklad begreppsanvändning, att begreppet livskraftig ändras till gynnsam bevarandestatus. Universitetet föreslår även att tillämpningen av en ekosystembaserad och adaptiv planering inkluderas i målbestämmelsen för ett mer systematiskt genomförande av de funktioner utredningen avser främja. För att detta ska vara meningsfullt behöver även en definition av en ekosystembaserad och adaptiv planering införas i 8 kap. MB. Utredningen har med stöd av forskning lyft fram viktiga komponenter av en sådan förvaltningsmodell (avsnitt 11.1.2-11.1.5, ss. 920ff.). Därtill bör definitionerna av en gynnsam bevarandestatus för arter och livsmiljöer enligt deras lydelse i Art- och habitatdirektivet införas respektive flyttas till 8 kap. Det kan också finnas anledning att ytterligare tydliggöra dessa definitioner i lag. Därtill bör begreppen tydliggöras i förarbeten och i vägledningsdokument.

#### *Skyddsbehov*

Stockholms universitet instämmer i utredningens ställningstagande (avsnitt 11.3.2, s. 935) om att skydd av arter ska utgå från skyddsbehov. Detta är en viktig utgångspunkt för att främja måluppfyllelse och legitimitet. Universitetet instämmer också i att målsättningen bör vara bevarandet av den ekologiska integriteten och intakta naturliga komponenter och processer som tillåter naturliga förändringar, utan betydande påverkan av människan. Universitetet instämmer även i att målet bör vara att bevara att alla naturligt förekommande arter i livskraftiga populationer, men anser att det bör tydliggöras att inte endast hotade, sällsynta eller sårbara arter kan omfattas av fridlysningsbestämmelserna. Även vanligt förekommande arter, som inte är hotade, kan ha viktiga funktioner i ekosystemet, på olika rumsliga och temporala skalor, och kan behöva tillförsäkras skydd. Det kan ha en avgörande roll för ekosystemens resiliens och produktion av viktiga ekosystemtjänster.

#### *Landskapsperspektiv och landskapsplanering*

Stockholms universitet instämmer i behovet av ett landskapsperspektiv (avsnitt 11.7.8, s. 983) i förvaltningen av den biologiska mångfalden, att ett landskapsperspektiv förutsätter beslutsunderlag om landskapsekologiska förhållanden och att det regelverk som finns idag

skapar ett fragmenterat *ad hoc*-system. Forskning visar att detta även gäller inom det marina området (se t.ex. Naturvårdsverket (2022), *Grön infrastruktur i havet – landskapsperspektiv i förvaltningen av Sveriges marina områden*, Rapport 6930). Universitetet instämmer även i att det, för att komma ifrån detta, krävs en förebyggande planering och proaktiv tillämpning av artskyddsreglerna för att möjliggöra intresseavvägningar utifrån ett holistiskt och långsiktigt perspektiv. Universitetet anser dock att det är otydligt vad som avses med landskap och landskapsplanering och att tydliggöranden krävs. Bland annat är det viktigt att tydliggöra att livsmiljöer inte bara behöver bevaras i tillräcklig omfattning utan också på rätt plats i landskapet.

### *Livsmiljöunderlag*

Stockholms universitet tillstyrker förslagen (avsnitt 11.8, s. 985) om att *livsmiljöunderlag* ska tas fram och kontinuerligt uppdateras, samt att dessa ska fokusera på de ekologiska processerna som arterna behöver och ytterst syfta till att artskyddsreglerna efterlevs. Universitetet instämmer i att ansvaret för att ta fram sådana underlag ska ligga på staten samt att samordning mellan olika myndigheter är nödvändig. Givet att länsstyrelserna redan har ett ansvar att ta fram handlingsplaner för en grön infrastruktur, bör dock dessa två uppdrag samordnas. En samordning bör underlätta både för enskilda och för beslutsfattare, och främja den helhetssyn som krävs för förvaltning av den biologiska mångfalden från ett landskapsperspektiv.

Det bör betonas att de fridlysta arterna endast utgör en liten del av de minskande och hotade arterna i Sverige. Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 11.8.2, s. 988) att livsmiljöunderlaget ska innefatta även hotade arter (enligt rödlistan, d.v.s. kategorierna CR, EN, VU), samt regionalt prioriterade arter. Om artskyddet ska ha ett framtidsperspektiv bör det även övervägas att innefatta arter som klassats som "near threatened" (NT). I avvaktan på förbättrat kunskapsläge finner universitetet att försiktighetsprincipen är väl motiverad, dvs. om en art är att betrakta som hotad baserat på nuvarande kunskapsläge, ska den vara skyddad i avvaktan på resultat av vidare inventering. Därtill anser universitetet att *alla* skyddade arter, och inte endast arter som skyddas med stöd av 8 kap. MB, ska omfattas.

De förslag som lagts fram innebär att livsmiljöunderlagen får karaktär av kunskapsunderlag och inte planer, även om begreppet planer används. För att underlagen ska fungera som vägledande planer som får reell effekt i rättstillämpningen och annat beslutsfattande måste de göras rättsligt relevanta och integreras i det rättsliga beslutsfattandet (jämför diskussion om brister och förslag gällande handlingsplaner för grön infrastruktur i Naturvårdsverket (2022), *Grön infrastruktur i havet – landskapsperspektiv i förvaltningen av Sveriges marina områden*, Rapport 6930).

De befintliga kunskapsbristerna gör att livsmiljöunderlagen också kommer att ha brister. Så länge informationen begränsas till aktuella artförekomster och naturmiljöbeskrivningar (avsnitt 11.8.4, s. 990) är förutsättningarna någorlunda goda för att få fram acceptabelt väl underbyggda livsmiljöunderlag. För planering, i synnerhet om den är långsiktig, bör dock

aspekter av arternas rumsliga dynamik inkluderas. Långt från alla hotade arter har stationära förekomster, dvs. de platser där de just nu befinner sig kommer inte vara ockuperade så länge, utan nya platser måste koloniserats. Detta gäller särskilt relativt kortlivade arter. Återigen måste betonas att det finns ett stort behov av forskning för att förbättra livsmiljöunderlagets roll som strategiska planeringsdokument (avsnitt 11.9, s. 1002).

#### *Miljöorganisationers klagorätt*

Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 11.12, s. 1007) att tydliggöra att olika typer av beslut med stöd av 8 kap. MB omfattas av miljöorganisationers klagorätt enligt 16 kap. 13 § MB, men anser att den föreslagna kodifieringen är otillräcklig. Universitetet anser att lagstiftaren måste ta ett samlat grepp och säkerställa ett *fullständigt* genomförande av de krav som följer av Århuskonventionen och EU-rätten.

### **Förslag om nya fridlysningsregler (kap. 12)**

#### *Olika regler för fåglar och andra arter*

Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 12.2, ss. 1013f.) om att införa olika regler för arter skyddade enligt Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet givet direktivens olika systematik. Detta bör kunna främja artskyddets legitimitet genom att ett mer differentierat skydd, i förhållande till fågelarters bevarandestatus, kan uppnås.

#### *Tydliggörande av begreppet avsikt*

Stockholms universitet tillstyrker kodifieringen (avsnitt 12.6.2, s. 1029) av den EU-rättsliga innebörden av begreppet avsikt, där även acceptansen av konsekvenserna av handlandet omfattas.

#### *Generella föreskrifter*

Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 12.9.2, s. 1080) om bemyndiganden för att meddela generella föreskrifter för vissa åtgärder eller verksamheter att säkerställa artskyddet. Givet att bemyndigandet används för att göra viktiga vägledande riktlinjer rättsligt bindande ökar möjligheterna att efterleva de krav på rättsligt bindande system, med klara och precisa regler, som krävs enligt EU-rätten. Universitetet tillstyrker även att bemyndigandet omfattar övervakning och rapportering av oavsiktligt dödande. Det är dock viktigt att komma ihåg att generella föreskrifter svårligen kan ersätta det krav på individuell prövning som krävs när det handlar om Natura 2000-områden enligt EU-domstolens praxis.

#### *Kompensationsåtgärder*

Stockholms universitet ifrågasätter om utredningens förslag (avsnitt 12.12, s. 1102) gällande kompensationsåtgärder är tillräckligt och föreslår att det ska införas ett krav på kompensationsåtgärder vid dispens på motsvarande sätt som gäller idag vid dispenser från

naturreservatsförbud samt undantag från förbud att skada och störa arter och livsmiljöer inom Natura 2000-områden.

#### *Dispensgrunder, rimlighetsavvägning och proportionalitetsbedömning*

Stockholms universitet ifrågasätter om en kodifiering av proportionalitetsbedömningen (avsnitt 12.15, s. 1117) är nödvändig, även om det går att se vissa fördelar med det. Om en kodifiering väljs är det viktigt att det tydligt framgår av förarbeten att det inte handlar om en utvidgad dispensgrund. Av förarbeten bör framgå att proportionalitetsprincipen, liksom 2 kap. 7 § MB, inte kan tillämpas vid prövning av förutsättningarna för dispens, men att så är möjligt när det gäller fastställandet av försiktighets- och skyddsmått som villkor för dispens. Detta följer av att dispens endast får tillåtas under förutsättning att dispenskriterierna är uppfyllda. Om däremot olika metoder/anpassningar kan väljas för uppfyllandet av dispensförutsättningarna, ska den metod/anpassning som är minst ingripande/kostsam respektive rimlig med hänsyn till en avvägning mellan nytta och kostnad i det enskilda fallet väljas. Avvägningar får alltså inte medföra att verksamheter och åtgärder som står i konflikt med artskyddsreglerna tillåts. Det bör därför även i lagtexten tydliggöras att en dispens aldrig får motverka skyddets syfte.

#### *Ny rättslig grund för biotopskydd*

Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 12.20, s. 1137) att göra det möjligt att inrätta biotopskydd för att bevara fridlysta arter samt instämmer i att sådana områden ska vara minst 5 hektar och inte enbart omfatta kärnområden, utan även skyddszoner. Biotopskyddsinstrumentet är generellt sett ett underutnyttjat instrument, inte minst i den marina kontexten.

#### *Förbisedda aspekter*

En delvis förbisedd aspekt av artskydd är att lagstiftningen utgår från en grundläggande tankemodell att naturen ska skyddas från mänsklig aktivitet. Detta är sannolikt en följd av att naturvårdslagstiftningen har sin historiska grund i omsorgen för den "örörda naturen" som i nationalromantisk anda utvecklades kring förra sekelskiftet. Fridlysning är ett exempel, ett annat är regelverk som föreskriver att tillstånd krävs för en aktivitet, t.ex. en avverkning av skog, eller annan exploatering. Lagen skyddar arterna från de negativa följderna av mänsklig aktivitet. Att bryta mot dessa regler innebär risk att bli lagförd och bestraffad.

Men en betydande del av den i Sverige minskande och därmed hotade biologiska mångfalden är beroende av mänsklig aktivitet. Ungefär en tredjedel av de rödlistade arterna (2020) är beroende av mänsklig aktivitet i jordbrukslandskapet. Hotet utgörs här istället av att mänsklig aktivitet upphör (eller ändras). Det mest uppenbara exemplet är den biologiska mångfald som är knuten till resterna av det äldre kulturlandskapet, ängar och naturbetesmarker. Skydd av dessa arter handlar inte om att förbjuda en aktivitet, utan om att påbjuda aktivitet, exempelvis att marker fortsatt slås eller betas.

Att utan tillstånd avverka en naturskog och därmed utplåna ett antal hotade arter som fanns på platsen är straffbart. Att upphöra med beteshävd i en naturbetesmark är lika förödande för de där förekommande arterna, men är tillåtet.

Den befintliga lagstiftningen beaktar inte denna problematik. Även om det finns spridda skrivningar i betänkandet (t.ex. avsnitt 11.5.3, s. 960, avsnitt 11.7.5, s. 971 och avsnitt 11.9, ss. 1003f.) saknas en samlad hantering av artskydd i antropogena landskap, för arter som är beroende av mänsklig aktivitet.

Stockholms universitet tillstyrker därför förslaget (avsnitt 12.17, s. 1132) om att ge Jordbruksverket i uppdrag att utreda frågan om artskyddets tillämpning inom jordbruket. Detta uppdrag bör genomföras i samverkan med Naturvårdsverket.

Vidare vill universitetet framhålla vikten av att beakta den biologiska variationen under artnivå – genetisk variation inom och mellan populationer av arter som är helt central för arters anpassningsförmåga och långsiktiga överlevnad.

### **Förslag om ersättningsmodell (kap. 13)**

#### *Ersättning*

Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 13.8, s. 1177) om införandet av tillägg i 31 kap. 4 § för att tydliggöra att ersättningsrätten även kan föreligga vid inskränkningar till följd av artskyddet. Universitetet instämmer i att ersättning aldrig ska utgå för att följa lagkrav. Ersättningens funktion är att möjliggöra inskränkningar som enligt en proportionalitetsbedömning annars skulle bedömas oproportionerliga och drabba den enskilde särskilt hårt. Utredningen föreslår att ersättning endast ska vara aktuell vid en nekad dispens eller vid skydds- och försiktighetsmått som går utöver vad som kan anses rimligt enligt en avvägning enligt 2 kap. 7 § MB, eftersom den anger gränsen för laglig mark- och vattenanvändning. Det bör tydligt framgå av förarbeten att bedömningen av vad som är rimligt ska beakta bland annat den/de specifika artens/arternas skyddsbehov och funktion i ekosystemet, områdets och omgivningens känslighet samt möjligheten att använda alternativa metoder och åtgärder. Universitetet tillstyrker den föreslagna huvudregeln att endast om verksamheten inte alls kan komma till stånd ska gränsen för rimlig hänsyn antas ha passerats. Om en verksamhet, och inte en specifik metod eller åtgärd, kan komma till stånd genom olika anpassningar, ska kraven ses som rimliga.

#### *Rättegångskostnader*

Stockholms universitet tillstyrker förslaget (avsnitt 13.13, s. 1202) att ändra 25 kap. 6 § MB så att det tydligt framgår att det allmänna ska ersätta fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt för rättegångskostnader, om denne haft skälig anledning att få sin sak prövad, för att säkerställa enskildas möjligheter att hävda sin rätt i domstol.

### **Förslag som syftar till att förebygga artskyddsbrott (kap. 14)**

Stockholms universitet tillstyrker utredningens förslag om förebyggande av artskyddsbrott, men har en kommentar angående de föreslagna möjligheterna till sekretess av personuppgifter för den som inför delar av exotiska djur i samband med troféjakt utomland (avsnitt 14.26, s. 1311). Offentlighetsprincipen är en grundläggande regel inom svensk offentlig förvaltning och sekretess ska enbart föreskrivas sparsamt och då endast om särskilda skäl föreligger. I avvägningen ska även allmänhetens intresse av att personer ställs till svars för sina handlingar beaktas. Universitetet anser att risken för obehag för den som importerar djurdelar efter jakt på sällsynta arter inte uppväger allmänhetens intresse av att veta vilka personer som ägnar sig åt sådan verksamhet. Stöldbegärligheten hos sagda troféer är inte underbyggd i utredningen och ingen övertygande motivering ges för att motivera ett avsteg från offentlighetsprincipen. Utredningen framför som exempel att import av jakttroféer av elfenben av privatpersoner kan stjälas och återförsäljas. Det är värt att påpeka att Jordbruksverket i samråd med Naturvårdsverket beslutat att från och med 1 maj 2011 inte tillåta några undantag från förbudet mot kommersiella aktiviteter med råelfenben, oavsett föremålets ålder. Detta minskar möjligheten att dessa hamnar på marknaden.

### **Konsekvensbeskrivning, fridlysning (kap. 15)**

Det är tydligt att utredningens uppmärksamhet har legat på artskyddet i skogen. Trots detta har Artskyddsutredningen inte kunnat ta ett samlat grepp om skyddet av biologisk mångfald i skogen, till följd av hur direktiven utformats och den delvis parallella skogsutredningen. Det har inte heller ingått i utredningen att utreda tillämpningen av artskyddet i och livsmiljöer i vattenområden. Inte heller ska utredningens arbete omfatta fiskelagstiftningen. Att direktiven utformats på detta sätt anser universitetet motverka den helhetssyn som krävs för att få tillstånd ett effektivt skydd av den biologiska mångfalden på land och i hav.

Stockholms universitet instämmer i utredningens bedömningar (avsnitt 15.17, ss. 1513ff.) om behov av fortsatt utredning av skyddet av arter och livsmiljöer, och ser ett särskilt behov av detta när det gäller i vattenmiljöer. Trots att miljöbalken gäller parallellt tillämpas inte alltid miljöbalken i praktiken. Det kan t.ex. gälla vid reglering av sjöfart och fiske, trots att verksamheterna kan medföra sådana skador och störningar på skyddade arter, såsom tumlare och sjöfågel, som omfattas av förbud. Ett sätt att komma tillrätta med detta skulle kunna vara att samla artskyddsreglerna i miljöbalken eller att införa tydliga regler i sektorslagstiftningarna om att miljöbalkens artskyddsregler ska tillämpas tillsammans med ett tydligt samordningsansvar för prövning av dispenser och tillsyn. Det finns också ett behov av att göra begrepps användningen mer enhetlig.

### **Främjandet, samordningen och tillgängliggörandet av kunskap**

Stockholms universitet tillstyrker de förslag (i kapitel 10-14) som syftar till att förbättra kunskapsunderlaget samt samordningen och tillgängligheten av detta. Det gäller bland annat förslag om att utreda kunskapsbrist om tillstånd och effekter av olika påverkansfaktorer för att



bättre kunna prioritera framtida kunskapshöjande insatser. Inte minst när det gäller marina arter och arters funktion och behov i ett landskapsperspektiv finns idag stora kunskapsbrister. Att säkerställa tillförlitliga, kvalitetssäkrade, jämförbara och nationellt heltäckande underlag är av avgörande vikt för måluppfyllelse. Även förslag som syftar till att förbättra samordning ser universitetet som särskilt angelägna. Kunskapen finns idag spridd på många olika aktörer och är ofta svårtillgänglig.

Stockholms universitet anser vidare att det finns ett behov av att öka och tillgängliggöra kunskap om fridlysningsregler och de arter som träffas av dem. Det kan t.ex. göras genom att samlat i text, listor och tabeller (förslagsvis på Naturvårdsverkets hemsida) tydliggöra vilka arter som omfattas av direktivens olika skyddssystem, vilka av dessa arter som finns i Sverige och vilka som är undantagna. Det bör även tydligt framgå vilka arter som är fridlysta enligt nationella fridlysningsbestämmelser, i miljöbalken, jaktlagen och/eller fiskelagen. Det bör också tydligt framgå när de olika förbuden kan aktualiseras och vilka regler som gäller när verksamheter eller åtgärd omfattas av både miljöbalken och sektorslagstiftning. Det bör vara lätt att ta sig vidare till relevant naturvetenskapliga underlag för respektive art. Det finns även anledning att tydliggöra begrepp såsom *fridlysning*, *fredning*, *gynnsam bevarandestatus*, *livskraft*, *habitat*, *livsmiljö*, *biotop* och *utbredningsområde* och begreppens rättsliga relevans. Utredningen i sig utgör ett viktigt bidrag i detta arbete. En än viktigare uppgift är emellertid att förenkla begreppsanvändningen.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Clas Hättestrand, och universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Henrik Lindell, Ledningssekretariatet (protokollförare). Föredragande i ärendet har varit utbildningsledare Rikard Skårfors.